

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2749/2019
09.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божицара Вујићића, председника већа, Весне Субић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца ЈП ЕПС Београд – Огранак РБ „Колубара“ Лазаревац, кога заступа пуномоћник Драган М. Живковић, адвокат из ..., против туженог АА из ..., кога заступа пуномоћник Благомир Живковић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3357/2017 од 25.10.2018. године, у седници већа од 09.09.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3357/2017 од 25.10.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазаревцу П 6/2015 од 06.03.2017. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете исплати 1.787.110,60 динара са законском затезном каматом почев од 25.10.2016. године па до исплате, све у року од 15 дана по пријему пресуде. Тужени је обавезан да тужиоцу на име трошкова поступка исплати 128.650,00 динара у року од 15 дана по пријему пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3357/2017 од 25.10.2018. године, преиначена је првостепена пресуда, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде штете исплати 1.787.110,60 динара са законском затезном каматом као неоснован. Преиначено је и решење о трошковима поступка на тај начин што је тужилац обавезан да туженом на име трошкова поступка исплати 44.912,00 динара у року од 15 дана по пријему пресуде, а тужилац је обавезан да туженом накнади и трошкове другостепеног поступка у износу од 148.470,00 динара у року од 15 дана по пријему пресуде.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о изјављеној ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној.

Испитујући побијану пресуду на основу чл. 408. и 403. став 2. тачка 2. ЗПП ("Службени гласник РС" 72/11... 87/18), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија дозвољена, али да је неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажним решењем од 24.11.2010. године експроприсана је од туженог у корист тужиоца кп. број .../... у површини од 0.53.06ха КО ... по култури шума. Тужилац као корисник експропријације исплатио је туженом накнаду за експроприсану непокретност у два наврата и то 28.07.2011. и 22.02.2012. године. Тужилац је на његов захтев уведен у посед експроприсане непокретности 18.04.2013. године о чему је сачињен записник. Том приликом је констатовано да на експроприсаној парцели недостаје одређена дрвна маса. Према налазу и мишљењу судског вештака утврђена је укупна вредност посечене дрвне масе и изгубљеног прираста од 1.787.110,60 динара. Код тужиоца је процедура таква да након извршене експропријације и исплате накнаде ранијем сопственику улазак у посед експроприсаних непокретности иницира тужилац тек када тужиочева надлежна служба предложи да се то учини а према плану њихових радова и припреме за откоп.

У овој парници тужилац од туженог потражује накнаду штете за вредност посечене дрвне масе и изгубљеног прираста сматрајући га одговорним за штету због тога што, по мишљењу тужиоца у периоду до предаје непокретности која је предмет експропријације, у посед тужиоцу као кориснику експропријације за умањење вредности непокретности је одговоран ранији власник експроприсане непокретности. Првостепени суд је прихватио такво становиште тужбе и обавезао туженог да тужиоцу накнади наведену штету, док другостепени суд сматра да тужени није одговоран за причињену штету, те да је због тога тужбени захтев неоснован, па је и преиначена првостепена пресуда и тужбени захтев одбијен.

Тужилац од туженог у овој парници потражује накнаду штете због тога што му је кроз накнаду за експропријацију шуме исплатио и вредност дрвне масе за стабла која су постојала у време експропријације а која нису затечена при уласку у посед тужиоца као корисника експропријације као и за изгубљени прираст шуме. Основ за одговорност туженог тужилац налази у сходној примени правила код уговора о купопродаји по којима ризик од пропасти ствари до предаје купцу сноси продавац. По члану 155. ЗОО штета је умањење нечије имовине или спречавање њеног повећања. Код чињенице да по члану 4. Закона о експропријацији („Службени гласник РС“ бр. 53/95... 55/2013) даном правноснажности решења о експропријацији се мења сопственик на експроприсаним непокретностима, односно да је даном правноснажности решења о експропријацији корисник експропријације постао власник експроприсаних непокретности, затим да је тужилац као корисник експропријације туженом као ранијем власнику исплатио у потпуности накнаду за експроприсану шуму, укључујући вредност дрвне масе и изгубљеног прираста, а да тужилац приликом ступања у посед експроприсаних непокретности није добио у посед сва стабла која су некада постојала на парцели с обзиром да су у међувремену посечена, нема сумње да је дошло до умањења имовине тужиоца управо за вредност посечених стабала и изгубљеног прираста. Међутим, да би тужени био и одговоран за причињену штету за

то мора да постоји правни основ из члана 154. ЗОО, дакле да је за штету крив или да је за њу објективно одговоран или да је одговоран за другог односно у другим случајевима предвиђеним законом. При свему томе у овој парници није спорно да тужени није посекао стабла односно да нема тај основ одговорности као директног учиниоца. Одредбом члана 456. ЗОО, који тужилац користи као основ одговорности туженог је прописано да до предаје ствари купцу ризик случајне пропасти или оштећења ствари сноси продавац, а са предајом ствари ризик прелази на купца. Међутим, уговор о продаји је институт облигационог права у коме важе начела аутономије воље - члан 10, равноправности страна - члан 11, начело једнаких давања члан - 15. итд. Насупрот тог института облигационог права експропријација је по самој својој правној суштини акт јавне власти којим се ограничава право својине појединца без његове сагласности и противно његовој вољи, тако да у том односу не постоји ништа од начела која се примењују у облигационом праву. Самим тим и одредбе које се односе на ризик од пропасти ствари које су напред цитиране нису применљиве у овој правној ситуацији.

Закон о експропријацији у члану 34. прописује да корисник експропријације стиче право да ступи у посед експроприсане непокретности даном правноснажности одлуке о накнади, односно даном закључења споразума о накнади за експроприсане непокретности ако тим законом није другачије одређено (другостепени суд се у својој одлуци наводећи да корисник експропријације стиче право на посед експроприсане непокретности даном правноснажности решења о експропријацији позива у ствари на Савезни закон о експропријацији из 1968. године који се више не примењује).

У конкретном случају, накнада за шуму је споразумно утврђена 28.07.2011. године, а за земљиште правноснажним решењем суда од 20.06.2012. године с тим што је тужилац као корисник експропријације коначно уведен у посед 18.04.2013. године. Дакле, по самом тексту закона постоји одређени период између правноснажности решења о експропријацији са којим моментом корисник експропријације постаје власник непокретности и уласка у посед након правноснажности одлуке о утврђеној накнади или споразума. То значи да је основно спорно питање у овој парници да ли постоји обавеза власника експроприсаних непокретности да у том периоду чува непокретност од штете умањења вредности и слично како би је у неизмењеном стању предао кориснику експропријације. Нема сумње да ранији власник у конкретном случају није имао право да сече шуму јер му Закон о експропријацији чланом 52. став 1. даје право само да скине усеве и убере плодове са експроприсаног земљишта у шта се сигурно не може подвести сеча шуме. Међутим, исти закон не ствара обавезу ранијем власнику да ствари односно предмете експропријације чува до момента када ће их предати кориснику. Чак шта више, Закон о експропријацији кориснику експропријације даје право да тражи предају ствари и пре но што се за то стекну законски услови који су раније наведени. У конкретном случају, корисник експропријације не само да није ступио у посед експроприсаних непокретности у моменту када је на то стекао право по закону – правноснажношћу решења о накнади, већ неколико месеци после тога, а у току поступка ничим није доказано када је у конкретном случају извршена сеча стабала, односно када је штета причињена. Из свега наведеног произилази да тужени у овом случају не може бити крив за насталу штету, он није објективно одговоран за исту по одредбама Закона о облигационим односима нити постоји његова одговорност за другог у складу са истим одредбама. С обзиром ни да Закон о експропријацији не утврђује његову одговорност за умањење имовине

кориснику експропријације у наведеном периоду, то произлази да не постоји правни основ за одговорност туженог у овој ситуацији, па је због свега тога и ревизија неоснована, односно одлука другостепеног суда правилна. Другостепени суд се бави и питањем постојања стицања без основа што није предмет ове парнице односно без обзира што суд није везан правним основом потраживања везан је чињеничним стањем, а оно је у конкретном случају било усмерено на питање штете и одговорност туженог за исту. Но и по том основу имајући у виду одредбе члана 210. ЗОО не може се говорити да је део имовине тужиоца прешао у имовину туженог без основа јер се основ налази у решењу о експропријацији, а било би елемената за враћање датог само у случају да је управо тужени искористио шуму која је предмет спора и на тај начин практично двоструко користио исту ствар.

Имајући у виду све напред наведено и одлучено је као у изреци на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа
судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић